

Departament Edukacji, Kultury i Dziedzictwa

ZARZĄDZENIE Nr 24/MON
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ
z dnia 3 sierpnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na lata 2017-2018”

Na podstawie art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 60 i 573) zarządza się, co następuje:

§ 1. W resorcie obrony narodowej przyjmuje się „Program współpracy Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na lata 2017-2018”, który stanowi załącznik do zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *A. Macierewicz*

Załącznik do zarządzenia Nr 24/MON
Ministra Obrony Narodowej
z dnia 3 sierpnia 2017 r. (poz. 166)

PROGRAM WSPÓŁPRACY
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
ORAZ
PODMIOTAMI WYMIENIONYMI
W ART. 3 UST. 3 USTAWY
O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO
I O WOLONTARIACIE,
NA LATA 2017-2018

Spis treści:

1.	Cel główny i cele szczegółowe Programu.....	4
2.	Zakres przedmiotowy Programu.....	6
3.	Okres realizacji Programu.....	8
4.	Założenia i sposób realizacji Programu.....	8
5.	Wysokość środków planowanych na realizację Programu.....	12
6.	Sposób oceny realizacji Programu	12
7.	Konsultacje społeczne.....	13

1. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Celem głównym Programu współpracy Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na lata 2017-2018, zwanego dalej „Programem”, jest budowanie społecznego zaplecza Sił Zbrojnych RP i zwiększenie świadomości społecznej o obywatelskiej odpowiedzialności za bezpieczeństwo państwa.

Celami szczegółowymi są:

- 1) podniesienie poziomu akceptacji polityki obronnej państwa, w tym kształtowanie pozytywnego wizerunku Sił Zbrojnych RP (promocji Wojska Polskiego w kraju i za granicą) oraz aktywizacja partnerów społecznych do podejmowania działań na rzecz obronności państwa;
- 2) wzmocnienie aktywności partnerów społecznych w procesie edukacji obronnej, kultury fizycznej i umiejętności wojskowych;
- 3) kształtowanie postaw patriotycznych, edukacja historyczna oraz związana z tradycjami i dziedzictwem oręża polskiego;
- 4) konsolidacja ruchu proobronnego w celu zwiększenia możliwości współdziałania z Siłami Zbrojnymi RP oraz wykorzystania potencjału proobronnego na rzecz obronności kraju.

Stopień realizacji wyżej wymienionych celów będzie można określić, w szczególności w oparciu o przedstawione w tabeli poniżej mierniki i ich wartość osiągniętą na koniec 2018 r.

Lp.	Cel szczegółowy	Miernik określający stopień realizacji celu	
		Nazwa	Planowana wartość do osiągnięcia na koniec 2018 r. w stosunku do roku 2016 ¹⁾
1	Podniesienie poziomu akceptacji polityki obronnej państwa, w tym kształtowanie pozytywnego wizerunku Sił Zbrojnych RP (promocji Wojska Polskiego w kraju i za granicą) oraz aktywizacja partnerów społecznych do podejmowania działań na rzecz obronności państwa.	Liczba podmiotów zaangażowanych w budowę społecznego zaplecza Sił Zbrojnych RP.	Wzrost o 4 %

¹⁾ Wartości wyjściowe na koniec roku 2016 zaczerpnięte są ze sprawozdania z realizacji „Programu współpracy na rok 2016 Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”.

2	Wzmocnienie aktywności partnerów społecznych w procesie edukacji obronnej, kultury fizycznej i umiejętności wojskowych.	Liczba przedsięwzięć zrealizowanych przez partnerów społecznych, wspartych przez resort obrony narodowej, wynikających z planów współpracy z partnerami społecznymi oraz przedsięwzięć pozaplanowych, na rzecz szkół prowadzących klasy mundurowe.	Wzrost o 10%
		Liczba przedsięwzięć zrealizowanych przez partnerów społecznych, wspartych przez resort obrony narodowej, wynikających z planów współpracy z partnerami społecznymi oraz przedsięwzięć pozaplanowych, na rzecz młodzieży szkół średnich.	Wzrost o 10%
		Liczba podmiotów realizujących zadania publiczne zlecane przez Ministerstwo Obrony Narodowej.	wzrost o 2% (132 na koniec 2016 r.)
		Liczba zadań publicznych zrealizowanych na rzecz edukacji obronnej.	wzrost o 10% (33 na koniec 2016 r.)
3	Kształtowanie postaw patriotycznych, edukacja historyczna oraz związana z tradycjami i dziedzictwem oręża polskiego.	Liczba zadań publicznych zrealizowanych na rzecz kształtowania postaw patriotycznych oraz wiedzy i świadomości historycznej.	wzrost o 10% (89 na koniec 2016 r.)
4	Konsolidacja ruchu proobronnego w celu zwiększenia możliwości współdziałania z Siłami Zbrojnymi RP oraz wykorzystania potencjału proobronnego na rzecz obronności kraju.	Liczba komponentów organizacji proobronnych, przygotowanych do współdziałania z Siłami Zbrojnymi RP zweryfikowanych w ramach programów szkoleniowych realizowanych przez resort obrony narodowej.	20, w każdym roku wzrost o 15%

Uwaga: za realizację celów 1-3 odpowiedzialny jest Departament Edukacji, Kultury i Dziedzictwa, natomiast celu 4 - Biuro do Spraw Proobronnych.

2. Zakres przedmiotowy Programu

Współpraca resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi odbywa się w oparciu o poniższe regulacje prawne oraz przepisy wewnętrznie obowiązujące:

- 1) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 60 i 573);
- 2) ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego (Dz. U. z 2016 r. poz. 614, 1202, 1789, 2003 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 1089);
- 3) ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2017 r. poz. 210);
- 4) ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1534 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 60);
- 5) ustawa z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1218);
- 6) rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 lutego 2016 r. w sprawie szczegółowego trybu przekazywania mienia ruchomego Skarbu Państwa będącego we władaniu jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych (Dz. U. z 2016 r. poz. 267 i 1142);
- 7) rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie zakazu używania munduru wojskowego lub jego części (Dz. U. z 2016 r. poz. 354);
- 8) decyzja Nr 212/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 kwietnia 2008 r. w sprawie działalności promocyjnej w resorcie obrony narodowej (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 117, z 2010 r. poz. 111, z 2013 r. poz. 361 oraz z 2014 r. poz. 80);
- 9) decyzja Nr 187/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 czerwca 2009 r. w sprawie wprowadzenia zasad współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 131, z 2011 r. poz. 121 i poz. 185 oraz z 2013 r. poz. 347);
- 10) decyzja Nr 230/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 30 czerwca 2010 r. w sprawie użytkowania w resorcie obrony narodowej pojazdów grupy eksploatacyjnej (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 164, z 2012 r. poz. 56 oraz z 2013 r. poz. 349);
- 11) decyzja Nr 230/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie gospodarowania niektórymi składnikami mienia Skarbu Państwa będącego we władaniu komórek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej i jednostek podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 185, z 2013 r. poz. 165 i 384, z 2014 r. poz. 184 i 409 oraz z 2015 r. poz. 243);
- 12) decyzja Nr 205/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 lipca 2012 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu obejmowania patronatu honorowego przez Ministra Obrony Narodowej lub jego uczestnictwa w Komitecie Honorowym (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 269, z 2013 r. poz. 371 oraz z 2014 r. poz. 79);
- 13) decyzja Nr 55/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 marca 2013 r. w sprawie zasad działalności klubów wojskowych (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 63 i 385);

- 14) decyzja Nr 310/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 sierpnia 2015 r. w sprawie zasad i trybu zlecania zadań publicznych przez Ministra Obrony Narodowej (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 232 oraz z 2016 r. poz. 36).

Współpraca prowadzona jest poprzez:

- 1) zlecanie zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
- 2) wspieranie rzeczowe organizacji pozarządowych prowadzących działalność pożytku publicznego, ze szczególnym uwzględnieniem zadań związanych z obronnością państwa i działalnością Sił Zbrojnych RP oraz porządkiem i bezpieczeństwem publicznym - na cele związane z ich działalnością statutową, poprzez nieodpłatne przekazywanie mienia ruchomego Skarbu Państwa będącego we władaniu jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych;
- 3) udzielanie organizacjom pozarządowym i innym partnerom społecznym²⁾ wsparcia merytorycznego, logistycznego i organizacyjnego w realizacji przedsięwzięć w dziedzinie obronności;
- 4) wspieranie organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych w wykonywaniu zadań wynikających z porozumień o współpracy z Ministrem Obrony Narodowej lub z dowódcami jednostek wojskowych;
- 5) wspieranie procesu szkolenia członków organizacji pozarządowych, w szczególności proobronnych oraz nauczycieli klas mundurowych i uczniów klas mundurowych;
- 6) opracowywanie i przygotowywanie dokumentacji oraz materiałów szkoleniowych dla organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych, w celu wsparcia procesu edukacji i szkolenia proobronnego członków organizacji pozarządowych oraz młodzieży szkolnej.

Działalność organizacji pozarządowych wspierana jest przez jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej, takie jak: Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej, Centrum Weterana Działań poza Granicami Państwa, Biuro do Spraw Proobronnych, Biuro ds. Utworzenia Obrony Terytorialnej, Centralna Biblioteka Wojskowa, a także Sztab Generalny Wojska Polskiego, Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych, Dowództwo Wojsk Obrony Terytorialnej, Komenda Główna Żandarmerii Wojskowej i Dowództwo Garnizonu Warszawa wraz z podległymi jednostkami organizacyjnymi.

W realizację współpracy Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi włączają się również jednostki nadzorowane przez Ministra Obrony

---

²⁾ Definicję „partnera społecznego” określa § 2 pkt 2 Zasad współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi, stanowiących załącznik do decyzji Nr 187/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 czerwca 2009 r. w sprawie wprowadzenia zasad współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi

Narodowej, w tym: Akademia Sztuki Wojennej, Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego, Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych im. generała Tadeusza Kościuszki, Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych, Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte, Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni, Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy i Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie.

3. Okres realizacji Programu

Program jest programem dwuletnim i będzie realizowany w latach 2017 – 2018.

4. Założenia i sposób realizacji Programu

Wychodząc z założenia, że obrona Ojczyzny jest obowiązkiem wszystkich obywateli, istotne jest, aby resort obrony narodowej wykorzystał potencjał społeczny oraz inicjatywę zrzeszania się i włączył do organizowania się społeczeństwa w ochronę i obronę narodową, w szczególności tworząc warunki do nauki oraz kształtowania i doskonalenia umiejętności o charakterze wojskowym, a także wzbudzając poczucie patriotyzmu oraz szerząc wiedzę historyczną o tradycjach orężnych.

Realizując powyższe, w latach 2017-2018, resort obrony narodowej angażować będzie się w proobronną działalność podmiotów społecznych:

- 1) pozarządowych organizacji proobronnych;
- 2) placówek oświatowych i innych instytucji edukacyjnych, w tym w szczególności szkół prowadzących tzw. klasy mundurowe;
- 3) podmiotów prowadzących działalność szkoleniową w zakresie doskonalenia umiejętności wojskowych i podnoszenia sprawności fizycznej;
- 4) grup rekonstrukcji historycznej;
- 5) organizacji kombatanckich oraz weteranów i rezerwistów, a także innych podmiotów społecznych kultywujących tradycje orężne i działających w sferze edukacji historycznej.

Nawiązywanie i prowadzenie współpracy możliwe będzie wyłącznie z podmiotami, które:

- 1) posiadają osobowość prawną;
- 2) w przypadku organizacji pozarządowych, działających w sferze obronności państwa – uzgodniły swój zakres działania związany z obronnością państwa z Ministrem Obrony Narodowej (zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach);
- 3) przestrzegają przepisów rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie zakazu używania munduru wojskowego lub jego części;
- 4) zachowują neutralność w sprawach politycznych oraz działają niezależnie od partii politycznych i innych organizacji o charakterze politycznym;

- 5) w przypadku realizacji zadań publicznych, prowadzą działalność statutową w danej dziedzinie.

Współpraca resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie obejmuje działania w sferze finansowej i pozafinansowej. Dodatkową sferą jest działalność szkoleniowa resortu obrony narodowej, nosząca znamiona zarówno działań finansowych, jak i pozafinansowych.

W latach 2017-2018 współpraca ta będzie się odbywać w następujących formach:

1) **współpracy pozafinansowej**, koncentrującej się przede wszystkim na:

- a) wykonywaniu zadań wynikających z porozumień o współpracy, zawartych pomiędzy organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi a Ministrem Obrony Narodowej lub dowódcami jednostek wojskowych (kierownikami jednostek organizacyjnych),
- b) logistycznym i merytorycznym wspieraniu przedsięwzięć wyżej wymienionych podmiotów społecznych, w oparciu o plany współpracy jednostek wojskowych z partnerami społecznymi lub poza planami współpracy, po spełnieniu wymogów określonych w przyjętej procedurze,
- c) nieodpłatnym przekazywaniu mienia ruchomego Skarbu Państwa niewykorzystywanego przez jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane,
- d) obejmowaniu patronatami honorowymi przedsięwzięć realizowanych przez wyżej wymienione podmioty społeczne;

2) **współpracy finansowej** z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która prowadzona jest poprzez zlecenie zadań publicznych w formie powierzenia lub wspierania na zasadach określonych w wyżej wymienionej ustawie. Podstawą zlecenia zadań publicznych są Ogłoszenia Otwartych Konkursów Ofert, które są publikowane na stronie www.bip.mon.gov.pl, www.wojsko-polskie.pl oraz umieszczane na tablicach ogłoszeń w siedzibie organu. Zadania są realizowane w oparciu o umowy podpisywane między zleceniobiorcą a Ministrem Obrony Narodowej. Resort obrony narodowej nie zawiera umów wieloletnich.

Ministerstwo Obrony Narodowej zlecać będzie realizację zadań publicznych przede wszystkim w niżej wymienionych sferach:

- a) obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych RP,
- b) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- c) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Raz w roku osoba zajmująca kierownicze stanowisko w Ministerstwie Obrony Narodowej właściwa do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi określa priorytetowe obszary zadań publicznych, które mogą być zlecane organizacjom pozarządowym w kolejnym roku kalendarzowym.

Realizacja przez organizacje pozarządowe zleconych zadań publicznych podlegać będzie kontroli pod względem osiągnięcia zakładanych celów zadania oraz racjonalności i prawidłowości wydatkowania środków finansowych, otrzymanych w ramach dotacji celowych.

3) **działalności szkoleniowej** resortu obrony narodowej, koncentrującej się na podnoszeniu umiejętności sportowo-obronnych obywateli, w szczególności tych zrzeszonych w pozarządowych organizacjach proobronnych oraz nauczających i uczących się w tzw. klasach mundurowych. Tzw. szkolenia proobronne dla partnerów społecznych mogą być realizowane:

- a) z inicjatywy resortu obrony narodowej,
- b) w drodze zlecenia zadań publicznych podmiotom uprawnionym,
- c) w drodze wspierania merytorycznego i logistycznego działalności partnerów społecznych.

W latach 2017-2018 resort obrony narodowej dążyć będzie do:

- 1) wspierania przedsięwzięć podmiotów społecznych związanych bezpośrednio z obronnością państwa, w tym w zakresie zwiększenia liczby realizowanych przedsięwzięć szkoleniowych z zakresu „Obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”, zwłaszcza dotyczących przygotowania do służby wojskowej (włączając w to szkolenia specjalistyczne) w szczególności ukierunkowanych na przygotowanie kandydatów do służby w Wojskach Obrony Terytorialnej, a także promocję Wojska Polskiego;
- 2) opracowywania oraz wdrażania programów szkoleniowych i edukacyjnych na rzecz podmiotów społecznych;
- 3) ujednoczenia systemu szkolenia zarówno organizacji pozarządowych, w tym proobronnych, jak i nauczycieli i uczniów klas mundurowych;
- 4) utworzenia centralnej koordynacji szkoleń proobronnych w celu posiadania stale aktualizowanej wiedzy o tym jakie organizacje, ilu członków i przez kogo zostało przeszkolonych;
- 5) optymalnego dostosowania przepisów rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie zakazu używania munduru wojskowego lub jego części, do potrzeb zarówno Sił Zbrojnych RP, jak i podmiotów społecznych;
- 6) zintensyfikowania współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi o charakterze proobronnym działającymi na rzecz:
  - a) wspierania systemu obronnego Rzeczypospolitej Polskiej,
  - b) szkół prowadzących tzw. klasy mundurowe,

- c) przygotowania tychże i innych organizacji proobronnych do współdziałania z Siłami Zbrojnymi RP.

5. Wysokość środków planowanych na realizację Programu

W 2017 roku w ramach współpracy finansowej, na zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w budżecie resortu obrony narodowej zaplanowano kwotę 16 mln. zł.

Na rok 2018 planuje się przeznaczyć podobną kwotę.

6. Sposób oceny realizacji Programu

Ocena realizacji Programu odbędzie się w oparciu o opracowane w Ministerstwie Obrony Narodowej informacje i sprawozdania:

- 1) przegląd porozumień o współpracy, zawartych przez Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi;
- 2) informację na temat współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi;
- 3) sprawozdanie z realizacji zadań publicznych, zleconych przez Ministra Obrony Narodowej organizacjom pozarządowym;
- 4) sprawozdanie z realizacji „Programu współpracy na rok 2016 Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”.

Ocena działań mających na celu optymalizację współpracy resortu obrony narodowej z partnerami społecznymi zostanie dokonana na podstawie przepisów decyzji Nr 187/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 czerwca 2009 r. w sprawie wprowadzenia zasad współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi. Przeprowadzona zostanie analiza i ocena współpracy pozafinansowej, regulowanej przez wyżej wymienioną decyzję. Dla uwidocznienia całokształtu wykonanych przez resort obrony narodowej zadań z zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi, w opracowaniu zamieszczona zostanie również syntetyczna informacja o współpracy finansowej oraz o przekazanym w ocenianym okresie mieniu ruchomym Skarbu Państwa niewykorzystywanym w Siłach Zbrojnych RP, będącym we władaniu jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych

Do sporządzenia oceny realizacji Programu wykorzystane zostaną również:

- 1) informacje roczne, przygotowane przez: dowództwa rodzajów Sił Zbrojnych, Dowództwo Garnizonu Warszawa oraz Komendę Główną Żandarmerii Wojskowej;
- 2) informacje partnerów społecznych o realizacji porozumień o współpracy podpisanych z Ministrem Obrony Narodowej w roku sprawozdawczym;

- 3) dobrowolne informacje partnerów społecznych o prowadzonej przez nich współpracy z resortem obrony narodowej, zawierające uwagi, spostrzeżenia i sugestie w przedmiotowej sprawie, zgłoszone na piśmie odpowiednio do końca roku 2017 i 2018 r.;
- 4) uwagi dotyczące realizacji wzajemnej współpracy, zgłoszone przez partnerów społecznych podczas Forum Organizacji Pozarządowych działających w sferze obronności państwa.

Sprawozdania z realizacji Programu za każdy rok jego obowiązywania, zostaną przygotowane przez Departament Edukacji, Kultury i Dziedzictwa, zatwierdzone przez Ministra Obrony Narodowej i ogłoszone w Biuletynie Informacji Publicznej MON, odpowiednio do końca kwietnia 2018 r. i 2019 r.

7. Konsultacje społeczne

W drodze konsultacji społecznych, uwagi i komentarze do projektu Programu zgłosiły następujące organizacje pozarządowe:

1. Federacja Stowarzyszeń Rezerwistów i Weteranów Sił Zbrojnych RP.
2. Fundacja Moje Podl@sie. Nowoczesne, Kreatywne, Twórcze.
3. Fundacja OPOR.
4. Legion Wschodni Fundacja.
5. Polski Związek Motorowy.
6. Związek Polskich Spadochroniarzy.